

Euskal Herria: independentziaranzko bidean (1)

1. Zenbait txinparta

Before God was God:

<http://es.scribd.com/doc/58836302/Before-God-was-God>

Diru teoria modernoa:

<http://es.scribd.com/doc/57836726/Diru-teoria-modernoa>

Krisia eta lanaren arazoa:

<http://es.scribd.com/doc/58955959/Krisia-eta-lanaren-arazoa>

Eurogunea:

<http://www.scribd.com/doc/76901310/Eurogunea>

2. Krisian gaude

Baina AEBetako bankuek berdintsu segitzen dute.

Krisiaren sakontasuna eta zergatiak ezagunak ditugu¹. AEBetan erreskateak egon dira²: AEBetako Fed-ek 29 x 10¹² dolar maileguz eman eta gastatu zuen, batez ere AEBetako bankuak erreskatatu nahiz. Ez zuen funtzionatu.

Bankurik handienak oraindik ez-solbenteak dira, eta beren iruzur masiboekin segitu dute, beren ez-solbentziak estaltzen ahaleginduz³.

R. Wray-ren hitzez⁴:

“...the Goldmans, the Bank of Americas, the Citis, the JPMorgans. They have continued their **frauds**—securities frauds, foreclosure frauds, accounting frauds—as they paid record bonuses to the top crooks in America. You cannot read a newspaper in America any day without coming across yet another account **of the on-going frauds**.”

Lehenago 29 bilioi dolarrei beste bilioi eta piko dolar gehitu behar zaizkie, Fed-ek EBZ-ri luzaturikoak, hain zuzen ere:

“...**The latter was \$29 trillion at the time, but because the Fed has recently ramped up its lending to the European Central Bank, that is now well over \$30 trillion.** It is our argument **that if you want a measure of the total Fed effort at rescuing the US financial system, it**

---

1 Ikus <http://es.scribd.com/doc/78501082/Krisia-induzitua-izan-da>.

2 Ikus <http://www.economonitor.com/lrway/2012/01/11/the-29-trillion-bailout-of-wall-street-why-should-anyone-care-about-high-crimes-and-misdemeanors/>.

3 Ikus <http://www.economonitor.com/lrway/2012/02/03/30-trillion-to-promote-crony-capitalism-the-fed%E2%80%99s-bail-out-of-wall-street/>.

4 Ikus <http://www.economonitor.com/lrway/2012/02/03/30-trillion-to-promote-crony-capitalism-the-fed%E2%80%99s-bail-out-of-wall-street/>.

makes sense to add up the Fed's lending and spending (to purchase toxic assets, for example) over time. \$29 Trillion and counting."

(Gainera, W. Mosler-ek jadanik salatu zuen bezala⁵: "...Fed-ek atzerritar banku zentraleri ziurtzat luzatzen dizkien mailegu-emateak, funtzionalki, ez-segurua dira.")

Wray-k dioenez, **Crony Capitalism** izeneko erreskatatzeko joera horrek segituko du, ez da geldituko harik eta Wall Street-ek zuzentzen eta gidatzen duen kapitalismo mota horrekin bukatu arte:

"...more precise, that is what it is taking to rescue Crony Capitalism—an America of, by, and for Wall Street. It will take more. Much more. The \$29 trillion was only a down-payment. This will not stop—so long as we have Crony Capitalism, the Fed and Treasury will need to keep shoveling dollars into the bottomless pit."

Alegia: **an America of, by, and for Wall Street.**

30 bilioi eta piko dolarreko zulo hori handituz joango da. Noiz arte?

3. Randall Wray eta lana

Lana banatu denok lan egiteko, errentak birbanatu, langabeentzako diru-laguntzak eman... hori da behin eta berriz entzuten dena.

Hona hemen, aldiz, Randall Wray-k dioena⁶.

- a) Ohar bat, lehendabizi, subiranotasunaz. Subiranoak, hots, estatuak, kontu-unitatea aukeratzen du, unitate horretan zergapetzen du, eta IOU delakoak unitate horretan jaulkitzen ditu. IOU horiek erabil daitezke subiranoari, estatuari, obligazioak ordaintzeko.
- b) DTM-koek ondoko ideia baztertzen dute: gobernu subirano batek zergak erabiltzen ditu errenta 'birbanatzeko'. Ez, zergak errenta deuseztatzen dute.
- c) Jendeak errenta eduki dezan nahi baldin bada, lanpostuak eman behar zaizkie eta haien banku-kontuak teklatu-kolpe baten bidez areagotu. Pentsatzen bada jende aberatsa oso aberatsa dela, haien banku-kontuak gutxitu teklatu-kolpe batez.

Baina hor arazoa azaltzen da. Oso zaila baita aberatsen aberastasuna gutxitzea. Hamaika trikimailu ezagutzen dute zergei ihes egiteko. Gainera, demagun urtero 20 milioi dolarreko errentadun bat. Desberdintasuna nabaritzeko, zein zerga-tasa jarriko zaio? Ez %30, ezta %70 ere. %90? Hori ezinezkoa da, ez baita gauzagarri zerga lege bat onartzea horrelako terminoetan. Hortaz?

---

5 Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/warren-mosler-eta-aebetako-fed>.

6 Ikus <http://neweconomicperspectives.blogspot.com/2012/01/response-to-comments-on-blog-33-mmt-and.html>.

DTM-koek askotxo idatzi dute pobreziaz, errenten desberdintasunez eta aberastasunaren kontzentrazioaz goiburuan⁷. Hori dela eta, Wray-k ondokoa proposatu du:

Errenten ezberdintasuna alboratzeko, behetik hasi behar da: lanpostuak sortu. Horrek pobrezia-aren bi heren baztertzen ditu. Gero gradualki, denborarekin, soldatak gehitu behar dira, *Lan Bermeko* oinarrizko soldatak areagotu.

(**Lan Bermea** dela eta, gobernuak da azken baliabideko enplegatzailea⁸. Gobernuaren tamainari buruz, ikus Wray-ren oraintsu argitaratutako lan ederra⁹.)

Egia da goiburuan errenta handiak daudela, gero eta handiagoak. Batez ere FIRE (**finance, insurance, real estate**) sektoretik datozen mozkin erraldoiei esker. Beraz, sektore horretako mozkinak murriztu behar dira. Hein handi batean, eginkizun hori gobernuaren politikari dagokio, hasi kredituekin eta bukatu zerga progresiboekin.

Baina DTM-koek erakusten duen moduan, lehen eginkizuna ez da aberatsengandik pobreengana errenta 'birbanatzea'. Alderantziz baizik: jendeari enpleguak sortzea eta ematea, oinarrian alokairu hobeak bultzatzea, sindikalgintza sostengatzea eta babestea eta goiburuan mozkinen mugak jartzea.

4. Independentzia politikoa ez da nahikoa

Zer gertatuko litzateke baldin eta Euskal Herria politikoki errepublika independentea balitz, bere ikurrinarekin¹⁰ eta guzti? Zer nolako moneta politika eta politika fiskala erabiliko lirateke hemen?

Demagun balizko egoera hori. Hona hemen bi eredu interesgarri eta oso adierazgarri:

(i) *Australia* politikoki independentea da, bere moneta dauka, baita gobernu demokratikoa ere. Hala ere, ekonomia arloan kritikak etengabeak dira: behin eta berriz azaltzen ditu Bill Mitchell-ek¹¹.

Askoz okerragoa dena:

(ii) *Ameriketako Estatu Batuen* ereduak. Guztiok dakigu zer diren AEBak eta zer nolako rola jokatzen duten mundu mailan. Dena den, ondoan aipatuko den iritzi aldaketa erabat sakona eta esplika ezina da.

---

7 Ikus, lekuko gisa, lan hau: <http://129.3.20.41/eps/mac/papers/0404/0404034.pdf>.

8 Ikus ondoko erreferentzia: http://e1.newcastle.edu.au/coffee/job_guarantee/JobGuarantee.cfm eta bertan azaltzen diren loturak. Halaber, ikus <http://www.economonitor.com/lrwwray/2012/01/04/the-job-guarantee-finally-moving-beyond-theory-to-implementation/>.

9 Ikus <http://www.neweconomicperspectives.org/2012/02/mines-bigger-than-yours-notes-on.html>.

10 Ikus <http://es.scribd.com/doc/61998281/Navarre-shall-be-the-wonder-of-the-World>.

11 Ikus <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?p=14919>. Oso interesgarria, beste aldetik, ikasleei buruz Mitchell-ek dioena: <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?p=14930#more-14930>.

Izan ere, Ben Bernanke Fed-eko nagusiak argi omen zeuzkan zergen afera eta Fed-etik merkataritza banku batera doan mailegatze prozesua: konputagailua erabiltzea da arazoa bakarra, hots, edozein bankuk Fed-en daukan kontuko kantitatea handitzea¹².

Asked if it's tax money the Fed is spending, Bernanke said, *"It's not tax money. The banks have accounts with the Fed, much the same way that you have an account in a commercial bank. So, to lend to a bank, we simply use the computer to mark up the size of the account that they have with the Fed. It's much more akin to printing money than it is to borrowing."*

Halaber, ikus Bill Mitchell-ek dioena¹³:

"...we might just recall what the current US Federal Reserve Governor matter-of-factly told the US Congress (Committee on Financial Services) on July 14, 2011 (Ron Paul is part of that Committee). The Chair Congressman Duffy asked him:

DUFFY: ... When — when you buy assets, where does that money come from?

BERNANKE: We create reserves in the banking system which are just held with the Fed. It does not go out into the public.

We can argue about the technicalities but the essence is that there is no revenue-constraint operating here.

The discussion continued:

DUFFY: Does it come from tax dollars, though, to buy those assets?

BERNANKE: It does not.

Once again technicalities aside (for example, the purchase of interest-bearing assets from the private sector reduces private incomes which some might consider to be a "tax"), this reinforces the fact that the government, in this case, the federal reserve, is not revenue-constrained.

DUFFY: Are you basically printing money to buy those assets?

BERNANKE: We're not printing money. We're creating reserves in the banking system.

This is the electronic version of "printing money" which in Modern Monetary Theory we refer to as adding financial assets to the non-government sector.

The point here though is that the central bank acts as "part" of the overall US government (consolidated treasury-central bank) and can credit bank accounts at will. Please read my blog – [The consolidated government – treasury and central bank](#) – for more discussion on this point."

Gauza bera Alan Blinder-ek¹⁴:

---

12 Ikus http://www.cbsnews.com/stories/2009/03/12/60minutes/main4862191_page2.shtml.

13 Ikus <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?p=15591>.

“There was an interesting PBS News Hour program a few years ago (October 7, 2008) as the US Federal Reserve was about to introduce its Quantitative Easing program for the first time. The program – [Federal Reserve Employs Tools to Ease Credit Fears](#) – interviewed economist Alan Blinder, a former vice chairman of the Board of Governors of the US Federal Reserve. Here is a snippet of the transcript after being asked to explain how the US Federal Reserve gets “money into the system”:

Well, when the Fed first starts these operations, including the other ones they do, what they try to do is re-jigger their balance sheets, sell one asset, and that for the Fed has been mostly been treasuries, and buy something else.

As that capacity gets used up, the Fed can no longer swap one asset for another. And then it has to ... we use the euphemism “print money.” What that really means is somebody is on a keyboard creating electronic images of money. Large amounts of money are not cash.

So these are credits at the Federal Reserve system basically. A central bank can do that; a commercial bank cannot do that.

That couldn't be clearer.”

Orain, aldiz, Bernanke iritziz aldatu da, erabat. Aldaketa hori Warren Mosler-ek kritikatu du, sakonki gainera¹⁵. Eta ondorio ezin txarragoak hortxe daude¹⁶.

Balizko hipotesi horretan, Euskal Herria independentea izanik, Europar Batasunako (EB) kidea izango litzakete, baina orain, bederen Espainiar eta Frantziar estatuetatik at.

Dakigunez, EBn dagoen egoera ez da batere ona. Alderantziz, zenbait herrialde krisiak jota daude. Hori dela eta, Randall Wray-k, mundu mailako ekonomia analizatuz, eta EBko ekonomiaren egoera guztien artean okerrena dela baieztatu eta gero, EBrako hiru aterabide posible ikusten ditu¹⁷:

- (a) Eurogunea uztea, herrialde bakoitzak bere aurreko monetari eutsiz.
- (b) Eurogunean segitzea baina eurotan izendaturiko zorrak ez ordaintzea.
- (c) Batera segitzea baina EBren berreraketa eginez, zorrak birformulatuz eta jaitsez, autoritate fiskal orokor bat sortuz, AEBetako Altxor Publikoaren antzekoa izan daitekeena.

Zein izango litzateke Euskal Herriak hartuko lukeen jarrera?

Ortodoxiak argi dauka bere proiektua. (*Caveat*: sasi ezkertiar askok proiektu berbera daukate.)

---

14 Bill Mitchell-ek in <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?p=15591>.

15 Ikus <http://moslereconomics.com/2011/06/14/fed-chairman-ben-s-bernanke-on-fiscal-sustainability/>.

16 Ikus <http://neweconomicperspectives.blogspot.com/2011/06/time-to-panic-you-betcha.html> eta <http://neweconomicperspectives.blogspot.com/2011/07/time-to-panic-ii.html>.

17 Ikus <http://neweconomicperspectives.blogspot.com/2011/06/should-european-nations-repudiate-debt.html>.

Heterodoxiak badauka non ikas.

Hona hemen, Wray-ren eskutik, diru teoria modernoa ikasi nahi dutenentzako aparteko sarrera eder bat, astero azalduko dena eta urte bete iraungo duena¹⁸.

Bere aldetik, Mosler-ek Greziarako (edo EBko beste edozein herrialdearako) proposamen berezia plazaratu du¹⁹. Beraz, badaukagu non ikas.

5. Eredu baten bila. Islandia ala Eskozia?

Euskal Herrian aro berriari sartu gara. Aro berriari estrategia berria dagokio. Gero geroko taktikak. Demagun bi ereduren datu esanguratsu eta interesgarri.

5. 1. Islandiaren kasua

Islandiaren eredia interesgarria da oso. Hona hemen ezaugarri sendo batzuk²⁰:

- a) Islandia moneta propioa du, koroa, ez du euroa erabiltzen. Afera kanpora begira azaltzen da.
- b) Gobernuaren arabera, Islandiak Europako banku handiek egindako mailegu txarrak ordaindu behar zituen. Zorrak eurotan dauden izendatuak ez koroetan, hau da, Islandiak kontrolatzen ez duen atzerritar monetan.
- c) Baina jendeak uste izan du nahiko dela. Jadanik islandiarrek aski sufritu dute atzerritar monetan (eurotan) era ez-diskriminatu eta kontrol gabeko batez mailegatu zuten erakunde finantzarioek sorturiko finantza-krisitik.
- d) Islandiak nahi izan du soilik bere egoiliarren gordailuak (koroetan daudenak) bermatzea, atzerritarrek zeuzkaten gordailuetako kasuan (eurotan daudenak), Islandiako bankuek haiei ez ordaintzea ahalbidetuz. Horixe izan da jendearen bakezko 'iraultza' miragarria.
- e) Ondorio zuzena eta argia: Islandiako hiritarrek beren gobernuari presionatu diote banku handiei diru-laguntzak ez gauzatzeko.

Islandiak lanpostuak behar ditu. Islandiak badauka bere banku zentrala, moneta propioa (koroa) eta gobernu subirano bat. Hortaz, DTM-koek proposaturiko **lan bermea**²¹ martxan

---

18 Ikus <http://neweconomicperspectives.blogspot.com/p/modern-money-primer-under-construction.html>.

19 Ikus <http://moslereconomics.com/2011/06/29/the-mosler-plan-for-greece/>.

20 Ikus http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/islandia_eredua-ote.

21 Ikus <http://moslereconomics.com/mandatory-readings/full-employment-and-price-stability/>. Halaber, ikus <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?cat=23>, http://e1.newcastle.edu.au/coffee/job_guarantee/JobGuarantee.cfm, eta

jar dezakete, interes-tasa haren BZren esku dagoelarik. Islandiak horrelako programa bat finantzialki babes dezake: gobernuak konputagailuaren teklatu-kolpeekin gastatzen du, bankuen kontuak kreditatuz.

5. 2. Islandiaren bilakaera

Eurogunetik kanpo dagoen Islandiaren bilakaera oso interesgarria eta adierazgarria izan da²².

5. 3. Eskoziaren kasua

Eskozia Europan dago. Oso litekeena da laster estatu berri bilakatzea. Politikoki erabat interesgarria, zeren Europaren barnean autodeterminazio eskubidea martxan jarriko baita

Arazoak monetarekin, politika fiskalarekin eta, oro har, ekonomia errealekin azalduko dira, baldin eta oraintxe irakurtzen diren planekin segitzen badute.

Ikus dezagun.

5. 3. a. Eskozia (1)

Hona hemen John Swinney-ren, Eskoziako Gobernuko finantza ministroaren hitzak²³:

Zer gertatuko da diruarekin? Librarekin jarraitu nahi duzue ala eurogunean sartu nahi duzue?

Librarekin jarraituko genuke.

<http://www.economonitor.com/lrwway/2012/01/04/the-job-guarantee-finally-moving-beyond-theory-to-implementation/>.

22 Ikus <http://teatrevesadespertar.wordpress.com/2011/01/28/la-revolucion-de-islandia-ejemplar/>;
<http://teatrevesadespertar.wordpress.com/2011/02/28/la-r-evolucion-pacifica-novena-mision-islandia-otro-mundo-es-posible-la-r-evolucion-ocultada/>; <http://teatrevesadespertar.wordpress.com/2011/08/29/la-nueva-constitucion-de-islandia-un-ejemplo-mundial/>;
<http://teatrevesadespertar.wordpress.com/2011/12/07/islandia-triplicara-su-crecimiento-en-2012-tras-encarcelar-a-politicos-y-banqueros/>;
<http://teatrevesadespertar.wordpress.com/2011/12/08/islandia-nosotros-dejamos-que-los-bancos-quebraran-y-tuvimos-la-bendicion-de-nuestra-propia-moneda/>;
<http://teatrevesadespertar.wordpress.com/2012/01/25/islandia-se-libera-de-la-crisis-islandia-declara-su-independencia-de-los-bancos-internacionales/>;
<http://teatrevesadespertar.wordpress.com/2012/02/26/islandia-juzgara-por-fraude-a-la-directiva-de-un-banco-rescatado-en-2008/>;
<http://noticias.pisos.com/noticias/hipotecas/islandia-perdona-la-deuda-hipotecaria-de-un-cuarto-de-la-poblacion/>; eta <http://exwebserv.telesurtv.net//contexto/secciones/opinion/102214-NN/-iexclvaya-vaya-islandia-triplicara-el-crecimiento-de-la-ue-en-2012/>.

23 Ikus http://paperekoa.berria.info/harian/2012-01-27/016/001/_Independentziak_ekonomiaren_garapena_bultzatzeko_era_emango_lidake_.htm.

Zergatik?

Herrialde gisa egiten ditugun esportazioen zatirik handiena Erresuma Batura joaten da. Hortaz, badu zentzua diru berarekin jarraitzeak. Gainera, momentu honetan auzi garrantzitsuak daude euroak dituen erronken inguruan. Luze gabe, egun duen ezegonkortasuna ikusirik, ez dut ikusten eurora batzeko gako ekonomikorik. Gu eurora batzeko, baldintza ekonomikoek egokiak izan beharko dute, eta erreferenduma egin beharko genuke horretarako, Eskoziako gizarteak erabaki dezan diru hori erabiltzen hasi ala ez.

Hona zenbait galdera:

- a) Zeinek jaulkiko ditu librak, Erresuma Batuko Banku Zentralak ala Eskoziako BZ-k?
- b) Zeinek jarriko du libraren prezioa, Erresuma Batuak ala Eskoziak?
- c) Zeinek jarriko du martxan politika fiskala? Berdina izango ote da bi estatutan? Bateratua? Desberdina?

Gogoratu estatu batek subirano izateko bi baldintza bete behar dituela:

- 1) Bere moneta propioa jaulkitzea. (Euroaren kasua aurreko atalean ukitu dugu.)
- 2) Altxor Publiko eta politika fiskal independentea izatea.

Bestela, beste baten menpe egongo zara: zure moneta jaulkitzen duen beste estatu baten menpe edo/eta zure politika fiskala kontrolatzen duen beste estatu baten menpe.

Argi ote?

5. 3. b. Eskozia (2)

Monetari eta politika fiskalari dagokienez, Eskoziako balediko²⁴ egoera independentea ukitu dugu aurreko atalean.

Hona hemen beste deklarazio batzuk.

Lehen deklarazioa John Swinney Finantza ministroak egin du²⁵, eta kazetariak zenbait iruzkin.

Esana: *Luze gabe, egun duen ezegonkortasuna ikusirik, ez dut ikusten eurora batzeko gako ekonomikorik.*

---

24 Balediko eta balitz desberdintzen ditut: baledi potentziala da, balitz irrealia.

25 Ikus http://www.berria.info/guregaiak_ikusi.php?id=8802.

Kazetariak dioenez, diru propioa arrazoi berberengatik baztertuta, liberari eutsi nahi diola iragarri du.

(Azken baieztapenari aurreko atalean kritikatu diot.)

Kazetariaren **iruzkinak** eta tartean iruzkinen gaineko nire iruzkinak:

“...oztopoak. Lehenik, librari eutsiz gero Londresen gidatuko lukete diru politika, Ingalaterrako Bankuak zehazki. Hark erabakiko luke zein interes tasak izango lituzketen Erresuma Batuan geratzen diren nazioak eta Eskoziak. Eta gerta liteke, euroaren eremuan ohikoa denez, baten intereseko tasak bestearantz kaltegarri izatea.”

“Bigarrenik, azken buruko mailegatzailearen kontua dago. Hau da, nork bermatzen du Eskoziako estatuak edo hango bankuek zorrak pagatuko dituztela? Euroguneko krisiari begiratuz gero, garrantzi handiko puntua da. Europako Banku Zentralak ez du zeregin hori, ezin baitie estatuei dirurik utzi.”

(Ezagun samarrak egiten zaizkit baieztapen horiek, oso familiarrak.)

*“Zein neurritaraino mugatuko luke libera onartzeak Eskozia independentearen diru eta zerga politika? Askok, erantzuten dute independentziaren aurkakoek. **Libra pozoia da Eskozia independentearentzat, ziurtatu du John Kay irakasleak. Salmonden kolaboratzaile ohiarentzat, jendeak galdetuko lioke bere buruari zein den independentziaren arrazoa orduan. SNPk erantzuten du Eskozia independenteak beste herrialde batzuek bezainbesteko mugak izango lituzkeela. Eta hain txarra ezin duela izan, OCDEko hogeitau estatu aberatsenetatik hamaika diru batasunetan daudela kontuan hartuta.”***

(Hau porrusalda ederra: independentziaren aurkakoek argudio ona ematen duten bitartean, SNP-k OECDko estatu aberatsenen egoera aipatu bide dute. Non daude monetari eta politika fiskalari dagozkien argudioak?)

“Negoziazioak dira giltza

Berez, Erresuma Batuak ezin dio Eskoziari debekatu libera erabiltzea, diru hori libreki trukutzen delako. Inori baimenik eskatu gabe erabiltzen dute euroa Montenegrok eta Kosovok, eta dolarra Ekuadorrek eta Panamak. Baina herrialde horiek ez dute diru batasunik osatzen eurogunearekin edo AEBekin, eta ez dute inolako eraginik EBZn edo Erreserba Federalean. SNPk, ordea, nahi du Eskozia independenteak diru batasun bat sortzea Erresuma Batuekin eta Ingalaterrako Bankuaren atarkepean geratzea. Hori negoziatu egin beharko

du, eta negoziazio orotan gertatzen den bezala, Eskoziak bere subiranotasun berreskuratu berriaren zati bat utzi beharko du. Diziiplina fiskala eta fidagarritasuna erakutsi beharko die merkatuei. Horrek ezinbestean ekarriko luke aurrekontu politika erabat independenterik ez egitea, defizitak kontrolpean egon behar duelako. Euroguneko herrialdeak martxotik aurrera gehiago lotuko dituen Itun Fiskalaren antzeko ituna beharko du, baina liberako diru batasunaren barruan.

Zerga politikan ere izango luke eragina. Eurogunean oraindik ez dute sakondu, baina diru batasunak aurrera egiteko hurrengo urratsetako bat izango da zerga politika gehiago bateratzea. Horrek auzitan jar ditzake SNPren asmoak sozietate zerga jaisteko. Irlanda izan da haren eredu, %12,5eko zergari esker multinazionalen inbertsio asko erakarri ahal izan dituelako. EBren barruan Alemaniak eta Frantziak nekez onartuko liokete hori Eskoziari, eta Erresuma Batuak ere ez. Independentzia, hortaz, etortzekotan zenbait mugarekin etorriko da.”

(Eskozia independenteaz, diru batasunaz, Ingalaterrako Bankuaren aterkipeaz, negoziazioaz, diziiplina fiskalaz, merkatuekiko ‘fidagarritasunaz’, aurrekontu politika ez-independenteaz, defiziten kontrolaz, EBko itun fiskalaren antzekoaz aipatzen denak argi erakusten du DMT-tik oso urrun daudela, antipodetan!)

Gainera zerga politikan ere eragina. Hortaz?

Lasai!

Independentzia, hortaz, etortzekotan zenbait mugarekin etorriko da.

Eskozia independentea ote? Maila monetarioan? Arlo fiskalean? Are arlo industrialean?

Bigarren deklarazioa Jim Mather-ek, Eskoziako Enpresa ministro ohiak egin du²⁶:

Eskozia independenteak libera esterlinari utsiko liokeela esan du Alex Salmondek. Ez al da hori subiranotasun asko galtzea?

Hiru aukera daude: liberari eustea, gure diru propioa sortzea edo euroan sartzea. Ez dira garai onenak euroan sartzeko, ezta diru propioa sortzeko ere; diru ahulak jarrera harrapakinak jasaten dituzte merkatuetan; liberan jarraitzeak dirudi, beraz, logikoena. Gaur egun Eskoziak ez du zer esanik diru politikan, ez du zer esanik interes tasetan eta ez du zer esanik zerga kontuetan. Eskozia independente batek behintzat zerga politika erabaki ahal

---

26 Ikus http://www.berria.info/guregaiak_ikusi.php?id=8803.

izango luke. Hori hobekuntza nabaria izango litzateke. Benetan uste dut biderik onena dela; agian ez da perfektua, baina daukaguna baino hobea da. Geroago, euroak bere indarra eta garrantzia berreskuratzen duenean, euroa har dezakegu ona bada Eskoziarentzat eta erreferendumean eskoziarrek onartzen badute.

Baina zer interes izan dezake orduan Ingalaterrako Bankuak Eskoziaren azken buruko mailegatzaile izatearekin?

Baina zein da benetako azken buruko mailegatzailea? Bene-benetan Nazioarteko Diru Funtza eta Munduko Bankua dira, eta nire esperientziagatik diot beste hainbat banku baino pragmatikoagoak eta eskuzabalagoak direla.

Kritika:

DTM ez ulertzea erakusten du, argi eta garbi, lehen erantzunak. Gainera zerga politika erabakitzerakoan, Erresuma Batuan moneta berbera egonik, arazoak sortu daitezke. Nork kontrolatuko du Eskoziako politika fiskala, zein neurriren bidez? Zer nolako lotura egongo litzateke Eskoziako Banku Zentralaren eta Altxor Publikoaren artean?

Hori guztia, eta gehiago, argitu beharko dituzte eskoziarrek!

Bigarren erantzunean, DTM ez ulertzeaz gain, moneta jaulkitzailearen eginkizunaz ez jakiteaz gain, moneta erabiltzailearen eta jaulkitzailearen arteko funtseko desberdintasunaz ez jakiteaz gain, NDF-ri eta MB-ri buruz aipatzen duen eskuzabaltasuna, benetan harrigarria da, sinplekeria hutsa. Umetxo batek egingo ez lukeena.

PS: Euskal Herriko hainbat txokotan Eskozia era liluragarri batez aipatzen denean, ba ote dakigu zer aipatzen dugun, zertaz ari garen. Dudatan nago.

5. 4. Azken hitza, oraingoz

Oraingoz hauxe esan daiteke:

- a) *Politikoki* oso interesgarria da Eskozian gertatzen ari dena. Bera European baitago, gu bezala.
- b) Politikoki oso interesgarria ere izan da Islandian gertatutakoa²⁷.
- c) *Ekonomikoki* Eskoziak zenbait hutsune dauzka, eta erabakitzeko funtsezko gai batzuk: monetaren eta politika fiskalaren menpekotasuna, tartean.

---

27 Ikus <http://www.neweconomicperspectives.org/2011/05/should-irish-voters-follow-example-set.html>.

- d) Islandia eredugarria da, demokrazia erabili duelako kapital espekulatzailearen aurka.
- e) Islandiak moneta propioa dauka, beraz haren Banku Zentrala jaulkitzailea da. Estatu subiranoa da.
- f) Estatu subiranoa izanik, politika fiskal propioa eraman eta martxan jar dezake. (Horretarako **lan bermearen** plana aproposa izango litzateke.)

Gainera eurogunetik irteteko badago estrategia zehatz bat, Mosler-en bidetik²⁸.

Erdipurdiko politikari eta ekonomialariei ez izutzeko, balediko Euskal Herri independenteak badauka, eurogunean bertan baina EBZ azken baliabideko mailegu-emaile gisa arituz, beste irtenbide duin eta erraz bat²⁹.

Hortaz,

Euskaldunok badaukagu bi eredu horietatik, Islandiatik eta Eskoziatik, asko ikasteko.

Saia gaitezen!

donejurgi (joseba felix tobar-arbulu)

---

28 Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/eurogunetik-irteteko-estrategia>.

29 Ikus <http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/warren-mosler-eta-aebetako-fed>.